

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
29.11.2017

Sak:
50/17

Forslag til nytt pensum i statsrett og endring av læringsmål

Innstilling til vedtak:

Studieutvalget tilrår at pensum på 1. avdeling i statsrett endres på følgende måte:

Dagens pensum:

Eivind Smith «Konstitusjonelt demokrati», 3. utg. 2015,
Andenæs/Fliflet «Statsforfatningen i Norge» kap. 6-10.

Endres til:

Johs. Andenæs og Arne Fliflet, Statsforfatningen i Norge, 11. utgave, med unntak av følgende:
kap. 1.2; kap. 12; 13; 14; 18; 20;38; 44; 48; 49; 54; kap. 55.16; 56; 57; 58; 61; 66; 68 og 69.

I tillegg bes det om at Studieutvalget tilrår den foreslåtte endringen i læringsmålene tilknyttet
faget pensumet blir endret i.

Begrunnelse:

Begrunnelse for endringene utarbeidet av fagansvarlig på 1. avdeling, Kristine Korsnes:

Andenæs/Fliflets statsrettsbok har vært pensum i Tromsø i mange år. Den forrige utgaven av lærerboka ble tatt ut av pensum i 2015 pga manglende oppdateringer, og stadige forsinkelser med ny utgave. Smiths bok ble den gang valgt i fravær av bedre alternativer. Det var allerede den gang klart at faglærerne og avdelingsleder ønsket gå tilbake til Andenæs/Fliflet, når den nye utgaven var klar. Studenter og undervisere har i den mellomliggende tiden gitt uttrykk for at Smiths bok er for avansert for første års studenter. Dette støtter opp om siktemålet vi hadde om å endre pensum tilbake til Andenæs/Fliflets bok.

Nå foreligger endelig den 11. utgaven. Som ofte skjer, har boka svulmet en del opp sidetallsmessig. Det nødvendiggjør en grundig gjennomgang mht hvilke deler som bør gjøres til pensum.

18. september sendte jeg epost til Jussi Pedersen (som skal overta forelesningene i faget og som leder statsrettsgruppa,) Jorunn Rui (som har hatt seminarundervisning i faget i flere år), og Magne Frostad (som over flere år tidvis har hatt seminarer i faget). Rui støtter å endre pensum tilbake til Andenæs/Fliflet. Frostad er den eneste som har kommet med innspill til hvilke konkrete deler av boka som bør være pensum. Jeg har ikke hørt fra Pedersen som ft. er sykemeldt.

Boka utgjør totalt 644 sider (fra s. 27-671). Av disse sidene er 20 blanke, dvs. at sidetallet er 624 s. Ytterlige 13 sider består av henvisninger til annen relevant litteratur. Det reelle sidetallet er således 611 sider.

Sist Andenæs/Fliflet var pensum, utgjorde pensum ca. 485 sider. Det eksisterende pensum består av Smiths bok (440 sider) og kap. 6-10 i Andenæs/Fliflet 10. utg (36, 5 sider), totalt 476,5 sider.

Det foreslås følgende kutt i hva som bør være pensum i den nye utgaven av Andenæs/Fliflet:

- Kap 1.2 Folkerett og nasjonal rett (s. 28-34) – kuttet nødvendiggjør at det **tilhørende læringsmålet** fjernes (som altså ivaretas i folkerettsfaget) – reelt sett 6 s.

Begrunnelse: her eksisterer det et uheldig overlapp med folkerettsfaget. Endringen nødvendiggjør en revisjon også av fagbeskrivelsen – se nedenfor.

De øvrige kutt er delvis i overenstemmelse med den tidligere pensumsituasjonen (se kommentarene), delvis foretatt for å komme så nært normen som mulig.

- Del 4 Statsborgerne (kap 12-14) (s. 153-164) – 10 s.
Del 4 var heller ikke pensum tidligere.
- Kap 18 Valgbarhet (s. 180-182) – 3 s.
- Kap 20 Manntallsførselen og valget (s. 192-194) – 3 s.
- Kap 38 Forvaltningen av statens eiendommer og bedrifter (s. 349-356) – 8 s.
- Kap 44 Statens ansatte (s. 404-414) – 11 s.
- Kap 48 Riksrevisjonen (s. 454-458) – 5 s.
- Kap 49 Stortingets ombudsmann for forvaltningen (sivilombudsmannen) (s. 459-465) – 7 s.
- Kap. 54 Rettssikkerhet. Privatliv, familieliv, hjem og kommunikasjon. Husransakelse. Personlig integritet. – 2 s.
- Pkt. 55.16 Ytringsfriheten i andre lands konstitusjonelle rett – 9 s.
- Kap 56 Forsamlings-, forenings- og demonstrasjonsfriheten (s. 529-536) – 8 s.
- Kap 57 Retten til utdanning og opplæring (s. 537-538) – 2 s.
- Kap 58 Retten til å bli behandlet likt og uten usaklig, urimelig og uforholdsmessig forskjellsbehandling (s. 539-541) – 3 s.
- Kap 61 Retten til arbeid, næring og offentlig støtte (s. 614-618) – 5 s.
- Kap 66 Det konstitusjonelle ansvar (s. 639-648) – 10 s.
- Kap 68 Konstitusjonell nødrett (s. 659 -666) – 8 s.
Temaet var heller ikke tidligere omfattet av pensum.
- Kap 69 Revolusjon (s. 667-668) – 2 s.
Temaet var heller ikke tidligere omfattet av pensum.

Resultat: 611 sider minus foreslåtte kutt s. 102 = 509 sider.

Å gjøre ytterligere kutt, krever større endringer som også vil innebære flere endringer av kunnskaps og ferdighetskrav. - Det som peker seg ut er mulige kutt i fagets historikk –altså i delen av pensum som omhandler trekk av forfatningsutviklingen, eller del 3 om statsterritoriet. Ettersom jeg bare har fått tematiske innspill fra *en* av faglærerne, opplever jeg at grunnlaget for å for ytterligere tematiske kutt er noe snevert. Frostad påpeker dessuten at det kan være behov for å teste ut den nye boka i undervisningen, før man tar endelig stilling til hvor ytterligere tematiske kutt bør foretas.

Jeg vil derfor be SU vedta som foreløpig pensum de 509 foreslåtte sidene.

Forutsetningen vil da være at det i løpet av vårsemesteret fremmes et nytt pensumforslag i faget med ytterligere kutt, men på et bedre grunnlag en dagens situasjon.

Dette anser jeg vil være en bedre løsning enn å beholde dagens pensum ut studieåret.

Forslag til ny fagbeskrivelse – de uthevede setningene ønskes fjernet fra læringsmålene:

Statsrett (12 sp.)

1) Faglig innhold

Faget omfatter grunntrekkene i norsk forfatningshistorie fra 1814, herunder hvordan viktige prinsipper kommer til uttrykk i Grunnloven og er utviklet i konstitusjonell sedvanerett. Faget omhandler videre statsmaktens organisering og kompetanse, herunder Stortingets lovgivning, Regjeringens forvaltning og Kongens stilling samt Høyesteretts og Riksrettens dømmende myndighet. Forholdet mellom statsorganene, herunder det parlamentariske system, delegasjon av lovgivningsmyndighet og domstolenes prøvningsrett av lover og forvaltningsvedtak, omhandles også. Det gis videre en oversikt over reglene om borgernes stemmerett, valgsystemet og reglene om statsterritoriet. Domstolenes uavhengige stilling, reglene om utenriksstyre og traktatavslutning i Grunnloven § 115 og reglene om forfatningsendringer behandles også. Faget innbefatter også individets vern etter de statsrettslige regler, først og fremst reglene om ytringsfrihet, religionsfrihet, vernet om den private eiendomsrett, forbudet mot tilbakevirkende lover og legalitetsprinsippet.

2) Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått første avdeling har studenten:

- god kunnskap om lovgivningsprosessen, forvaltningens myndighet og domstolenes rolle, med særlig vekt på Høyesterett
- god kunnskap om forbudet mot tilbakevirkende lover og vernet om den private eiendomsrett
- kunnskap om legalitetsprinsippet og ytringsfriheten
- kunnskap om sentrale hendelser i norsk forfatningshistorie
- **Kunnskap om sammenhengene mellom statsrett og folkerett**
- kunnskap om maktfordelingens grunnlag, statsmaktens organisering og riksretten

- kunnskap om Stortingets instruksjonsrett og parlamentarismen
- kunnskap om kongens stilling

Ferdigheter

Etter bestått første avdeling kan studentene:

- identifisere og løse statsrettslige problemstillinger av praktisk og teoretisk art
- anvende den juridiske metode for å løse statsrettslige problemstillinger
- **Identifisere og analysere sammenhenger mellom statsrett og folkerett**

Vedlagt følger fagbeskrivelse med pensum for 1. avdeling slik den ser ut i dag.

Kjersti Dahle
studiesjef

—

Maren Charlotte Bø
rådgiver

—

Saksbehandler: Sunniva Solheim Alvestad

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

1 Fagbeskrivelse med pensum 1. avdeling